

Biblioteka
BESKRAJNI SVET FANTASTIKE

Urednik
Borislav Pantić

Naslov originala
Andrzej Sapkowski
“KREW ELFÓW”

Copyright © 1994, by Andrzej SAPKOWSKI
Published by arrangement with Literary Agency “Agence de l’Est”
Copyright © 2011 za srpsko izdanje Čarobna knjiga

INSTYTUT KSIĄŻKI

©POLAND

This publication has been funded by the Book
Institute – the ©POLAND Translation Program

Knjiga je objavljena uz pomoć Book institute
– the ©POLAND Translation Program

ISBN 978-86-7702-225-9

Nijedan deo ove publikacije, kao ni publikacija u celini, ne sme se reprodukovati, umnožavati, preštamovati niti u bilo kojoj drugoj formi i bilo kojim drugim sredstvom prenositi ili distribuirati bez odobrenja izdavača. Sva prava za objavljivanje ove knjige zadržavaju autor i izdavač prema odredbama Zakona o autorskim pravima.

Čarobna knjiga
Beograd 2012.

Andžej Sapkovski

KRV VILENJAKA

Treći deo *Sage o vešču*

S poljskog prevela
Milica Markić

**Čarobna
knjiga**

*Elaine blath, Feainnewedd
Dearme aen a'cáelme tedd
Eigean evelienn deireádh
Qu'e'n esse, va en esseáth
Feainnewedd, elaine blath!*

Cvetić, uspavanka i popularna dečja razbrajalica kod vilenjaka

Kažem vam da dolazi vreme mača i sekire, vreme vučje mećave. Vreme Bele Studeni i Bele Svetlosti, Vreme Bezumlja i Vreme Prezira: Tedd Deireádh, Vreme Svršetka. Mrazom okovan svet skončaće i s novim suncem ponovo se roditi. Ponovo će se roditi od Drevne Krvi, Hen Ichaer, od semena posejanog. Semena koje neće proklijati, već će se u plamen razbuktati.

Ess'tuath esse! Tako će biti! Iščekujte znake! Kakvi će to biti znaci, kazaću vam – najpre će zemlja obliti krlju Aen Seidhe, Krlju vilenjaka...

Aen Ithlinnespeath

Proročanstvo Itline Egli ep Evenijen

Prvo poglavlje

Grad je bio u plamenu.

Iz uskih uličica koje vode prema jarku, prema prvoj terasi, suktali su dim i žar, plamenovi su proždirali gusto načičkane slamnate krovove kuća, oblizivali zidine zamka. Sa zapada, iz pravca pristanišne kapije, dopirala je sve jača dreka, odjeci žestoke bitke, kao i potmuli udari ovna za probijanje bedema koji su potresali zidove.

Napadači su ih opkolili iznenada, srušivši barikade koje su čuvali malobrojni vojnici, nekolicina halebardama naoružanih meštana i samostrelaca iz esnafskog udruženja. Konji prekriveni crnim ašama preskakali su branu kao utvare, iskričava sečiva jahača sejala smrt među braniteljima koji su se dali u beg.

Ciri oseti da vitez koji ju je nosio na oblučju sedla naglo zaustavlja konja. Čula ga je kako viče. „Drži se“, vikao je. „Drži se!“

Drugi vitezovi, odeveni u boje zastave Cintre, prestigoše ih, u jurišu su sekli Nilfgardijce. Ciri je krajičkom oka načas to videla – mahniti vrtlog plavo-zlatnih i crnih ogrtača u zveketu mačeva, gruvanju sečiva o štitove, njištanju konja.

Vrisak. Ne, nije vrisak. Urlik.

„Drži se!“

Strah. Svaki potres, svaki trzaj, svaki skok konja bolno je sevao u rukama koje stežu remenove. Bolno zgrčene noge ne nalaze oslonca, oči suze od dima. Ruka oko nje je pritiska, guši, bolno joj gnječi rebra. Vriska oko nje sve je jača, još nikada takvu nije čula. Šta treba da uradiš čoveku da bi toliko vrištao?

Strah. Strah koji te ukoči, parališe, uguši.

Ponovo zveket viteških oklopa, rzanje konja. Lelujaju kuće unakolo, prozori iz kojih kulja vatra najednom su tamo gde je malo pre bila blatnjava uličica prekrivena leševima i zakrčena ostavljenim imetkom begunaca. Vitez iza njenih leđa odjednom se zacenjuje od čudnog promuklog kašlja. S ruku koje stežu uzde lipti krv. Vrisak. Fijukanje strela.

Pad, potres, bolno udaranje o oklop. Pored nje tutnje kopita, povrh glave sevnu konjski trbuh i iskrzani kolan, a onda drugi konjski trbuh i razvejana crna aša. Stenjanje nalik na otegnut glas koji ispušta drvoseča dok cepa drva. Samo što ovo ovde nije drvo, već ukrštanje mačeva. Krik, prigušen i potmuo, nešto veliko i crno tik kraj nje stropošta se u blato, krvareći. Noga u oklopu tresse se, batrga, rije zemlju ogromnom mamuzom.

Jedan trzaj. Neka sila diže je uvis, povlači u oblučje sedla. Drži se! Opet drmusanje u trku, mahniti galop. Ruke i noge očajnički traže oslonac. Konj se propinje. Drži se!... Nema oslonca. Nema... Nema... Ima krvi. Konj pada. Ne možeš da skočiš u stranu, ne možeš da se iščupaš, istrgneš iz zagrljaja verižnjačom pokrivenih ruku. Ne možeš da pobegneš od krvi koja se sliva niz glavu, niz vrat.

Potres, šljapkanje blata, žestok sudar sa zemljom, koja se čini zastrašujuće nepomičnom nakon divljeg galopa. Prodorno rzanje i njištanje konja dok pokušava da podigne sapi. Potmuli odjek potkovic, dok sevaju putišta i kopita. Crni ogrtači i aše. Vrisak.

Ulica plamti, grmi crveni zid vatre. U njegovoj pozadini jahač, veliki, čini se da glavom nadvisuje krovove u plamenu. Crnom ašom prekriveni konj pleše, trza glavom i rže.

Jahač gleda u nju. Ciri vidi sjaj njegovih očiju kroz prorez velikog šlema s krilima grabljivice na njemu. Vidi odblesak požara na širokom sečivu mača u spuštenoj ruci.

Jahač gleda. Ciri ne može da se pomeri. Smetaju joj nepomične ruke mrtvog čoveka koje obujmljuju njen struk. Parališe je nešto

teško i mokro od krvi, nešto što leži na njenoj butini i prikiva je za zemlju.

I parališe je strah. Jezivi strah od kojeg joj se prevrće u utrobi, strah od kojeg ne čuje ni njištanje ranjenog konja, ni buktanje požara, ni samrtne krike, ni tutanj doboša. Jedino što postoji, što je važno, značajno – jeste strah. Strah otelovljen u figuri crnog viteza s perjanicom na šlemu, zamrlog u pozadini crvenog zida raspomamljenih plamenova.

Jahač obada konja, krila grabljivice na njegovom šlemu lepeću, ptica se vinula da poleti. Da napadne bespomoćnu, od straha oduzetu žrtvu. Ptica – ili možda vitez – krešti, dreči, zastrašujuće, okrutno, trijumfalno. Crni konj, crni oklop, crni ogrtač koji se vijori, a iza svega toga vatra, more plamenova.

Strah.

Ptica krešti. Lepet krila, perje koje udara po licu. Strah!

Pomozite! Zašto mi niko ne pomogne! Sama sam, mala, bespomoćna, ne mogu ni da se mrdnem, ni glasa da pustim iz stegnutog grla. Zašto niko ne dođe da mi pomogne?

Bojim se!

Užagrene oči u prorezu velikog okrilaćenog šlema. Crni ogrtač sve prekriva...

– Ciri!

Probudila se oblivena znojem, oduzeta, a njen sopstveni vrisak, vrisak koji ju je probudio, još se prolamao, vibrirao negde u njoj, pod grudima, pekao njeno suvo grlo. Bolele su je ruke zarivene u ćebe, bolela su je leđa...

– Smiri se, Ciri.

Šum tamne i vetrovite noći pronosio se unaokolo u krošnjama borova ravnomerno i melodično, razlegala se škripa stabala. Požara i vriska više nije bilo, čuo se samo šum ove uspavanke. Logorska vatra koja je gorela kraj nje davala je svetlost i toplotu, plamen je svetlucao

na kopčama konjskog ama, bacao crvenu svetlost na balčak i okov mača oslonjenog o sedlo na zemlji. Druge vatre i drugog gvožđa nije bilo. Ruka koja je dodirivala njen obraz mirisala je na kožu i pepeo. Ne na krv.

– Geralte!

– To je bio samo san. Ružan san.

Ciri snažno zadrhta, zgrči ruke i noge.

San. Samo san.

Vatra je već gasnula, brezine cepanice crvene su i šupljikave, pucketaju, varniče modrim plamićcima. Plamen osvetljava belu kosu i oštar profil muškarca koji je umotava u ćebe i kožuh.

– Geralte, ja...

– Tu sam, Ciri, spavaj. Moraš da se odmoriš. Dug je put pred nama.

Čujem muziku, pomisli odjednom. U tom šumu je... muzika. Zvuk laute. I glasovi. Princeza Cintre... Čedo sudbine... Čedo Drevne krvi, krvi vilenjaka. Geralt iz Rivije, Beli Vuk, i njegova sudbina. Ne, ne, to je samo legenda, pesnička maštarija. Princeza je mrtva. Ubili su je na ulici, dok je bežala iz grada.

Drži se... Drži...

– Geralte!

– Molim, Ciri.

– Šta mi je učinio? Šta se dogodilo? Šta mi je on... uradio?

– Ko?

– Vitez. Crni vitez s perjanicom na šlemu. Ničeg se sećam. Vikao je i gledao me. Ne sećam se šta se desilo. Samo toga da sam se plašila. Užasno sam se plašila.

Muškarac se nagnu nad nju, a u očima mu zasja plamen vatre. Bile su to čudne oči. Veoma čudne. Ranije se Ciri plašila tih očiju, bilo joj je neprijatno da gleda u njih. To je, međutim, bilo davno. Veoma davno.

– Ničega se ne sećam – prošapta, tražeći njegovu ruku, čvrstu i grubu kao neotesano drvo. – Taj crni vitez...

– Bio je to san. Spavaj mirno. Neće se vratiti.

Ciri je slična uveravanja već davno jednom čula. Često su joj to ponavljali, mnogo, mnogo puta tim rečima su je umirivali kada bi je usred noći probudio sopstveni vrisak. A sad je bilo drugačije. Sada je tim rečima verovala. Zato što je sada to govorio Geralt iz Rivije, Beli Vuk, veštac. Onaj koji je njena sudbina. Onaj kome je ona suđena. Veštac Geralt, koji ju je pronašao u vihoru rata, grotlu smrti i beznađa, koji ju je poveo sa sobom i obećao da se nikada neće rastati.

Zaspala je ne ispuštajući njegovu ruku iz svoje.

•

Bard je opevao svoju pesmu. Blago pognuvši glavu, nežno i tiho ponovio je na lauti osnovni motiv balade, za ton više od učenika koji ga je pratio.

Vladao je potpuni tajac. Sem muzike, koja se stišavala, čulo se samo šuštanje lišća i škriputanje grana ogromnog hrasta. A onda je iznenada otegnuto zablejala koza, privezana konopcem za jedna od kolica koja su okruživala prastaro drvo. U tom trenutku, kao na znak, iz velikog polukruga okupljenih ustade jedan od slušalaca. Zabacivši preko ramena svoj kobaltnoplavi, zlatom opšiveni ogrtač, pokloni se kruto i otmeno.

– Hvala ti, maestro Nevene – reče zvonko, mada tiho. – Neka meni, Ratklifu iz Oksenfurta, majstoru magijskih arkana, bude dopušteno da izrazim ono što zasigurno svi ovde prisutni misle, da odam zahvalnost i priznanje tvojoj velikoj umetnosti i tvom talentu.

Čarobnjak pređe pogledom preko više od stotinu okupljenih posmatrača, koji su u uzanom polukrugu udno hrastovog stabla stajali ili sedeli na kolima. Slušaoci su klimali glavama i došaptavali se. Nekoliko njih počelo je da aplaudira, ostali pozdraviše pevača

podignutim rukama. Dirnute muzikom, žene su šmrcale i brisale oči čime god su stigle, što je zavisilo od njihovog društvenog položaja, profesije i imućstva: seljanke podlacticom i nadlanicom, supruge trgovaca lanenim maramama, vile i plemkinje batistom, dok su tri kćeri komesa¹ Viliberta, koji je zbog nastupa čuvenog trubadura prekinuo lov sokolovima s čitavom svojom svitom, šmrcale prodorno i potresno u svoje otmene vunene smeđe-zelene ešarpe.

– Neću preterati ako kažem – nastavljao je čarobnjak – da si nas duboko dirnuo, maestro Nevene, da si nas naveo da se zamislimo i upitamo, u srca si nas dirnuo. Dopusti mi da ti izrazim našu blagodarnost i naše poštovanje.

Trubadur ustade i pokloni se, pajući kolena čapljinim perom prikačenim za svoj vickasti šešir. Njegov učenik prestade da svira, isceri se i takođe pokloni, ali ga maestro Neven ošinu strogim pogledom i poluglasno progunda. Dečak obori glavu i nastavi tiho da prebira po strunama svoje laute.

Publika se uskomeša. Trgovci iz karavana, došaptavajući se među sobom, dokotrljaše do hrasta antal piva. Čarobnjak Ratklif tiho je razgovarao s komesom Vilibertom. Komesove kćeri prestale su da šmrcaju i opčinjeno su posmatrale Nevena. Bard to nije primećivao, zanet osmehivanjem, namigivanjem i otkrivanjem blistavog reda zuba nadmeno tihoj grupi putujućih vilenjaka, a naročito jednoj krupnookoj i crnokosoj lepotici s tokom od hermelina na glavi. U tom očijukanju Neven nije bio bez konkurencije – vlasnicu krupnih očiju i prekrasne toke takođe su zapazili i pogledima šarmirali i njegovi slušaoci – vitezovi, školarci i golijardi². Bilo je očito da vila uživa u pažnji koju svraća na sebe. Popravljala je čipkaste manšete na bluzi i treptala, dok vilenjaci, koji su je sa svih strana okruživali, nisu skrivali svoju nenaklonost prema njenim udvaračima.

¹ Palatin, upravitelj grada, oblasti (arh.). (Prim. prev.)

² Srednjovekovni putujući pevači i glumci. (Prim. prev.)

Proplanak kod Bleoberisa, velikog hrasta, mesta čestih zborova, odmorišta i sastajališta putnika i nomada, bilo je čuveno po toleranciji i otvorenosti. Druidi koji su čuvali prastaro stablo proplanak su nazvali „Sedištem prijateljstva“ i svakoga su ovde rado dočekivali. Međutim, čak i u izuzetnim prilikama, kao što je bio upravo završeni nastup svetski poznatog trubadura, putnici su se držali na odstojanju, u grupama koje su bile jasno razgraničene. Vilenjaci su se okupljali s vilenjacima. Patuljci zanatlije jatili su se sa svojim do zuba naoružanim saplemenicima, plaćenicima za zaštitu trgovačkih karavana, i u svom okruženju, u najboljem slučaju, tolerisali su gnomove rudare i hobite zemljodelce. Svi koji su spadali u neljudsku rasu jednodušno su bili uzdržani prema ljudima. Ljudi su im uzvraćali istom merom, ali među njima se uopšte nije mogla primetiti sloga. Plemstvo je s prezirom gledalo na trgovce i torbare, dok su se leveri³ i plaćenici odmicali od pastira u smrdljivim kožusima. Malobrojni čarobnjaci i njihovi sledbenici držali su se potpuno odvojeno od ostalih, uistinu su sve naokolo gledali s visine. Pozadinu je pak predstavljala kompaktna, sumorna i ćutljiva skupina seljaka. Podsećali su na vojsku grabulja, vila i mlatila koja kao šuma vrhuni nad glavama, jer ti su ignorisali sve i svakog.

Izuzetak su, kao i obično, bila deca. Kad je prestala naredba da ćute dok bard nastupa, balavurdija je odjurila prema šumi i tamo se ushićeno prepustila igri čija su pravila bila nepojmljiva onome ko se oprostio s godinama srećnog detinjstva. Mali ljudi, vilenjaci, patuljci, hobiti, gnomovi, poluvilenjaci, četvrtvilenjaci i malci zagonetnog porekla, niti su poznavali, niti su marili za rasne i društvene podele. Zasada.

– Ako ćemo pravo – povika jedan od prisutnih vitezova na proplanku, kao pritka mršav dugajlija u crveno-crnom aketonu ukrašenom trima lavovima u pokretu – pravo zbori čarobnjak! Balade su, časti mi, prekrasne. Milostivi gos'n Nevene, ako ikad budete u

³ Vojnici najamnici (arh. i pogrdno). (Prim. prev.)

blizini Čelave vrške, kaštela mog gazde, ne oklevajte, svratite! Dočekaćemo vas kao princa, ma šta ja pričam, kao samog kralja Vizimira! Kunem se svojim mačem, slušao sam mnoge menestrele⁴, ali maestro, niko ni izbliza kao vi nije svirao. Dopustite nama koji smo za vitezove rođeni i u vitezove rukopoloženi da se vašoj umetnosti poklonimo i štovanje svoje ukažemo.

Nepogrešivo osetivši pogodan trenutak, trubadur namignu svom učeniku. Dečak odloži lautu i podiže sa zemlje kovčežić koji je služio za prikupljanje sagledljivijih izraza priznanja publike. Prešavši pogledom po svetini, dečko se pokoleba, odloži kovčežić, te dohvati veliki čabar koji je stajao sa strane. Maestro Neven blagonaklonim osmehom podrža taj odraz mladićeve razboritosti.

– Maestro! – viknu kršna žena koja je sedela na kolima na kojima je stajalo „Vera Levenhaupt i sinovi“, natovarenim pleterskim proizvodima. Sinova nigde nije bilo na vidiku, zasigurno su se deli u rasipanje teško stečenog imetka svoje majke.

– Maestro Nevene, kako to? Ostavljate nas u neizvesnosti? Nije to valjda kraj balade? Ta otpevajte nam šta se posle zbilo!

– Pesme i balade – pokloni se umetnik – draga damo, nikad nemaju kraja, jer je poezija večna i besmrtna, ne poznaje ni početak ni svršetak.

– A šta se posle toga desilo? – nije odustajala trgovkinja, velikodušnim zveketom ubacujući kovane novčiće u čabar koji joj je Nevenov učenik prinosio. – Barem nam recite ako vam više nije do pevanja. Vaša poezija ne pominje ničija imena, ali mi znamo da veštac o kojem pevate nije niko drugi do čuveni Geralt iz Rivije, a da je ta čarobnica prema kojoj njegova ljubav plamti jednako čuvena Jenefer. A Čedo Nenadnosti, koje je veću obećano i suđeno, jeste Cirila, nesrećna princeza Cintre, zemlje koju su uništili njeni zavojevači. Jesam li u pravu?

⁴ Menestrel (franc.) – srednjovekovni putujući pevač, svirač, obično i pesnik, koji je po francuskim i engleskim zamkovima zabavljao vlastelu. (Prim. prev.)

Neven se nasmeši oholo i zagonetno.

– Pevam o univerzalnim stvarima, štedra dobročiniteljko – izjavi Neven. – O osećanjima koja mogu biti svačija. A ne konkretno nečija.

– Ma haj'te! – dreknu neko iz gomile. – Svako zna da te pesmice govore o veću Geraltu!

– Da, da! – zapiskutaše kćeri komesa Viliberta, sušeci suzama nakvašene ešarpe. – Pevajte još, maestro Nevene! Šta se posle toga zbilo? Jesu li se na kraju veštac i čarobnica Jenefer pronašli? I da li su se voleli? Jesu li bili srećni? Želimo da znamo! Maestro, maestro!

– Koješta! – grleno povika predvodnik patuljaka, mašuci svojom silnom ridom bradom koja mu je dopirala do struka. – Sve sâm bokluk⁵, sve te princeze, čarobnice, sudbina, ljubav i ostale kojekakve bapske baljezgarije. Ta sve to, oprostite mi, veliki pesniče, ali sve je to šarena laža, pesnička izmišljotina da bi se priča učinila lepšom i ganutljivijom. Međutim, vojevanje, pokolj i pustošenje Cintre, bitke kod Marnadala i Sodena, tek to ste nam prekrasno otevali, Nevene! Čovek ne žali srebrnjaka za takvu pesmu, okrepi ona ratničko srce! I tu se vidi da ni trunke laži nema, to tvrdim ja, Šeldon Skags, jer ja suze od istine umem da razlikujem, jer sam u Sodenu i sam bio, sa sekirom u ruci s nilfgardskim zavojevačima sam se nosio.

– Ja, Donimir iz Troje – viknu mršavi vitez u aketonu s trima lavovima – bejah u obema bitkama za Soden, ali vas, gos'n patuljak, tamo ne videh!

– Bez sumnje zato što ste pozadinac! – odbrusi Šeldon Skags. – Dok ste vi čuvali logor, ja sam bio u prvim borbenim redovima, tamo gde je bilo gusto!

– Pazi šta govoriš, bradonjo! – pocrvene Donimir iz Troje, podižući viteški opasač o kojem je visio mač. – I kome se obraćaš!

⁵ Nered, izmet (arh.). (Prim. prev.)

– Pazi ti! – patuljak pljesnu dlanom po sekiri zadenutoj za pojas, okrenu se prema svojim kompanjonima i iskezi zube. – Videste li ga? Viteza picokresa! S tri lava na grbnom štitu! Dva seru, treći reži!

– Mir, mir! – sedokosi druid u beloј odeždi zaustavi ovu razmiricu oštrim i autoritativnim glasom. – Ne, gospodo, ovo je nedolično! Ne zapodevajmo kavgu ovde, pod krošnjama Bleoberisa, hrasta stariјeg od svih razmirica i zadevica na svetu! I ne u prisustvu pesnika Nevena, čije balade treba da nas uče ljubavi, ne svađi.

– Tako je! – podrža druida oniži gojazni sveštenik, lica sjajnog od znoja. – Slep ste pored očiju i gluvi pored ušiju. Jer ljubavi božje u sebi nemate, jer ste prazni pa zvečite kô prazna burad.

– Kad smo već kod buradi – zapišta nosati gnom s kola ukrašenih natpisom „Proizvodi od gvožđa, izrada i prodaja“ – dokotrljajte još jedno, esnaflije! Pesnikovo grlo zacelo je presušilo, a ni naša nisu bolja od silnih uzbuđenja!

– Zaista vam kažem, kao prazna burad ste! – zagluši sveštenik gnoma, ne dopustivši da ga ometu i prekinu propoved. – Iz balada gospon Nevena ništa niste razumeli, ništa niste naučili. Niste shvatili da te balade govore o čovekovoј sudbini, o tome da smo samo igračke u rukama bogova, a naše zemlje božja su poprišta. Balade govore o sudbini svih nas, a legenda o vešcu Geraltu i princezi Cirili, iako ispredena u istinskim okvirima tog rata, naposletku, samo je metafora, plod pesničke mašte koja treba da služi tome da nam...

– Bulazniš, sveti čoveče! – s visine svojih kola povika Vera Levenhaupt. – Kakva legenda? Kakav plod mašte? Ti možda Geralta iz Rivije ne poznaješ, ali ja ga znam, svojim očima sam videla kako skida čari s kćeri kralja Foltesta u Vizimi. Kasnije sam ga ponovo srela na Trgovačkom putu, gde je po nalogu Gilde ubio svirepog grifona koji je napadao karavane i tako spasao živote mnogim dobrim ljudima. Ne, to nije ni legenda ni bajka. To što nam je maestro Neven otpevao istina je, živa istina.

– Mogu da potvrdim – rekla je vitka ratnica crne kose ravno začesljane unazad i upletene u debelu pletenicu. – Ja, Rajla iz Lirije, takođe poznajem Geralta Belog Vuka, čuvenog pobeditelja čudovišta. A više puta srela sam i čarobnicu Jenefer, jer sam boravila u Edirnu. Odlazila sam u Edirn, boravila sam u gradu Vengerbergu, gde ona prebiva. Za to da su se ovo dvoje voleli, međutim, ne znam.

– Ipak, to mora da je istina – melodičnim glasom iznenada se oglasi lepa vila s hermelinskom tokom na glavi. – Tako prekrasna balada o ljubavi ne može biti neistina.

– Ne može! – kćeri komesa Viliberta podržaše vilu i kao po komandi svojim ešarpama obrisaše oči. – Ni u kom slučaju ne može!

– Milostivi čarobnjače! – okrenu se Vera Levenhaupt Ratklifu. – Jesu li se voleli ili nisu? Vi sigurno znate šta se zaista desilo s njima, s većem i tom Jenefer. Otkrijte nam tajnu.

– Ako pesma kaže da su se voleli – osmehnu se čarobnjak – onda je tako i bilo, a njihova ljubav vekovima će trajati. U tome je snaga poezije.

– Priča se – umeša se iznenada komes Vilibert – da je Jenefer iz Vengerberga poginula na Sodenskom brdu. Tamo je poginulo nekoliko čarobnica.

– To nije istina – reče Donimir iz Troje. – Njenog imena nema na spomeniku. Ja sam iz tih krajeva, na brdo sam često odlazio i uklesane natpise na spomeniku čitao. Tri su čarobnice tamo poginule: Tris Merigold, Lita Nejd, poznata kao Koral... hmm... treće ime mi je isparilo iz sećanja...

Vitez pogleda čarobnjaka Ratklifa, ali ovaj se samo smeškao, ni reči nije rekao.

– A taj veštac – odazva se najednom Šeldon Skags – taj Geralt što je tu Jenefer voleo, biće da i on trune pod zemljom. Čuo sam da su ga ucemkali negde u Prekorečju. Pobio je sijaset čudovišta sve dok nije naišao na jačeg od sebe. Tako to ide, dragi moji: ko se mača lati,

od mača i strada. Svako kad-tad naiđe na boljeg od sebe, čije će se gvožđe krvi napiti.

– Ja u to ne verujem – iskrivi svoje blede usne vitka ratnica, sočno pljunu na zemlju i verižnjačom pokrivena ruke prekrsti na grudima zveckajući. – Ne verujem da ima boljeg od Geralta iz Rivije. Imala sam priliku da vidim kako taj veštac rukuje mačem. Natčovečanski je brz.

– Dobro rečeno – ubaci se čarobnjak Ratklif. – Natčovečanski. Vešci su mutanti, pa je i brzina njihove reakcije...

– Ne razumem o čemu govorite, gos'n čarobnjače – ratnica je još grđe krivila usta. – Suviše su učene vaše reči. Ja znam jedno, a to je da nijedan mačevalac kojeg znam nije dorastao Geraltu iz Rivije, Belom Vuku. Zbog toga i ne verujem da bi ga neko u dvoboju pobedio, kao što ovaj patuljak tvrdi.

– Kad vidi protivničku rulju, i Herkul usere bulju – primeti Šeldon Skags jezgrovito. – Tako kažu vilenjaci.

– Vilenjaci – hladno će visoki plavokosi predstavnik Drevnog naroda pored ljupke tokice – nemaju običaj da se tako vulgarno izražavaju.

– Ne! Ne! – ciknuše kćeri upravitelja Viliberta zaklonjene svojim zelenim ešarpama. – Nemoguće da je veštac Geralt poginuo! Veštac je pronašao Ciri, koja mu je suđena, i čarobnicu Jenefer, i sve troje su živeli dugo i srećno! Nije li tako, maestro Nevene?

– Bila je to samo balada, uvažene gospe – zevajući reče gnom, piva zažednjali gvožđar. – Nećemo valjda u baladi tražiti istinu? Istina je jedno, poezija nešto sasvim drugo. Uzmimo ovu... Kako joj beše ime, Ciri? Tu čuvenu Nenadnost. To je sasvim sigurno pesnik iz palca isisao. Često sam u Cintri boravio, tamošnji kralj i kraljica u jalovom braku su živeli, ni ćerke ni sina nisu imali.

– Izmišljotina! – viknu riđokosi muškarac u jakni od fokine kože, s kariranom maramom oko čela. – Kraljica Kalante, Lavica iz

Cintre, imala je kćerku po imenu Paveta. I ona i njen muž poginuli su u morskoj oluji, morski bezdan oboje ih je progutao.

– Vidite, dakle, da ne izmišljam! – gvožđar je tražio potporu za svoje reči. – Princeza od Cintre zapravo se zvala Paveta, a ne Ciri.

– Cirila, poznata pod imenom Ciri, bila je upravo kćer te Pavete, koja se utopila – objašnjavao je riđi. – Kalantina unuka. Ne kraljica, već princeza Cintre. Upravo ona je bila to Čedo Nenadnosti koje je suđeno vešcu. Još i pre nego što je rođena, kraljica se bila zaklela da će je vešcu dati, baš tako kao što je maestro Neven opevao. Samo što veštac nije mogao da je pronađe i povede sa sobom, gos'n pesnik je ovde zaobišao istinu.

– Zaobišao, i te kako – ubaci se u razgovor žilavi mladunac koji je, sudeći po odeći, mogao biti kalfa na proputovanju pred polaganje zanatlijskog ispita i izrade majstorštuka. – Vešca je mimoišla njegova sudbina: Cirila je nestala za vreme opsade Cintre. Pre nego što se bacila s kule, kraljica Kalante je sopstvenom rukom usmrtila princezu da ne bi živa dopala kandži Nilfgardijaca.

– Nije bilo tako. Uopšte nije bilo tako! – pobuni se riđi. – Princeza je ubijena za vreme pokolja, dok je pokušavala da pobjegne iz grada.

– Bilo kako bilo – vikao je gvožđar – veštac nije pronašao tu Cirilu! Pesnik je lagao!

– Lagao je, ipak, divno – rekla je vila s tokom na glavi, privijajući se uz visokog vilenjaka.

– Nije stvar u poeziji, nego u činjenicama – vikao je putnik. – Kažem vam, princezu je ubila njena sopstvena baba. To može da potvrdi svako ko je bio u Cintri!

– A ja tvrdim da je poginula na ulici dok je pokušavala da pobjegne – izjavio je riđokosi muškarac. – Znam to zato što sam, iako nisam iz Cintre, služio u odredu jarla⁶ iz Skeliga, koji je tokom rata pomagao Cintru. Kralj Cintre, Ejst Turseah, kao što svi znaju,

⁶ Kraljev namesnik u srednjovekovnoj Skandinaviji. (Prim. prev.)

rodom je upravo sa Skeliških ostrva i bio je jarlov ujak. A ja sam se u jarlovom odredu borio u Marnadalu i u Cintri, a onda, posle poraza, kod Sodena...

– Još jedan saborac – zareža Šeldon Skags patuljcima koji su se oko njega sjatili. – Sve sami junaci i ratnici. Ej, narode! Ima li među vama barem jednog koji se nije borio kod Marnadala i Sodena?

– Šala ti nije na mestu, Skagse – prekori ga visoki vilenjak obujmljujući rukom graciju s tokom tako da osujeti eventualna očekivanja drugih obožavalaca. – Nemoj da misliš da si jedini koji se borio kod Sodena. Ne moraš daleko da tražiš, u bici sam, isto tako, učestvovao i ja.

– Na čijoj strani, da mi je znati – glasno došapnu Ratklifu komes Vilibert, preko čega je vilenjak glatko prešao.

– Kao što svi znaju – nastavio je, ne pogledavši ni komesa ni čarobnjaka – tokom druge bitke za Soden, na boljom polju našlo se više od sto hiljada ratnika, od čega je najmanje trideset hiljada osakaćeno, odnosno ubijeno. Treba da budemo zahvalni maestru Nevenu što je u jednoj od svojih balada ovekovečio tu čuvenu, ali i strašnu bitku. U rečima i melodiji njegovog dela, umesto šepurenja, čujem upozorenje. Ponavljam, hvala i večna slava gos'n pesniku za baladu koja može da učini da se više ne ponovi tragedija, što je taj okrutni i bespotrebni rat bio.

– Zaista – reče komes Vilibert, izazivački gledajući u vilenjaka. – Zanimljive stvari otkrili ste u baladi, milostivi gospodine. Bespotrebni rat, kažete? Želite da izbegnete ovakvu tragediju u budućnosti? Treba li da shvatimo da nam, ako nas ponovo bude napao Nilfgard, savetujete predaju? Da ponizno prihvatimo nilfgardski jaram?

– Život je besцени dar koji treba čuvati – hladno će vilenjak. – Ništa ne opravdava pokolj i hakatombu⁷, što su obe bitke za Soden bile, kako ona izgubljena, tako i ona dobijena. Obe bitke koštale su

⁷ Krvoproliće, žrtvovanje stotinu govečeta u čast boginje Hekate. (Prim. prev.)

vas, ljude, na hiljade života. Izgubili ste nezamislivo veliki potencijal.

– Vilenjačka laprdanja! – prasnu Šeldon Skags. – Beslovesna spletkarica! Bila je to cena koja se morala platiti da bi ostali mogli da žive čestito, u miru, umesto u okovima, oslepljeni, bičem saterani u lagume sumpornih izvora i rudnike soli. Oni koji su poginuli junačkom smrću, a koji će sada, zahvaljujući Nevenu, živeti večno u našem sećanju, naučili su nas da branimo svoje ognjište. Pevajte svoje balade, Nevene, pevajte ih da ih svi čuju. Vaša pouka neće otići u vetar, koristiće nam, videćete! Jer ako ne danas, a onda sutra, Nilfgard će ponovo krenuti na nas, upamtite moje reči! Sada oni ližu svoje rane i odmaraju se, ali se bliži dan kada ćemo ponovo ugledati njihove crne ogrtače i perjanice na šlemovima!

– Šta hoće oni od nas? – dreknu Vera Levenhaupt. – Šta su se okomili na nas? Što nas ne ostave na miru, ne daju nam da živimo i radimo? Šta hoće ti Nilfgardijci?

– Hoće našu krv! – zaurla komes Vilibert.

– I našu zemlju! – urliknu neko iz skupine seljaka.

– I naše žene! – pridruži se Šeldon Skags, preteći sevajućim očima.

Nekolicina njih prasnu u smeh, ali tiho i krišom. Mada je sugestija da bi bilo ko sem jednog patuljka mogao da poželi jednu od njihovih izuzetno neprivačnih žena bila nadasve komična, bila je to opasna tema za pošalice i podrugivanje, naročito u prisustvu niske, zdepaste i bradate milostive gospode koja ima gadnu naviku da svoje sekire i kratke mačeve neverovatnom brzinom isuče iz korica. A patuljci, iz neshvatljivih razloga savršeno ubeđeni u to da čitav svet pohotljivo vrebava njihove žene i kćeri, bili su na to neobično osetljivi.

– To je kad-tad moralo da se desi – iznenada izjavi sedokosi druid. – Do toga je moralo doći. Zaboravili smo da nismo sami na svetu i da se ne vrti sve oko nas. Kao glupi, proždrljivi, lenji karaši u ribnjaku punom mulja nismo verovali da postoje štuke. Dozvolili

smo da se naš svet zamuljavi, zamočvari i zaparloži kao taj ribnjak. Osvrnite se oko sebe – svuda zločin i greh, lakomost, hajka za zaradom, razmirice, nesloga, krah morala, nepoštovanje vrednosti. Umesto da živimo u skladu s Prirodom, mi je uništavamo. I šta zauzvrat dobijamo? Vazduh zagađen smradom iz topioničkih peći, reke i potoke opoganjene otpadom iz klanica i kožara, besomučno posečene šume... Pogledajte samo, čak i na čistoj kori svetog Bleoberisa, tik iznad pesnikove glave, neko je britvom urezao ogavnu reč, uz to i pogrešno. Ne samo što je bio vandal nego još i neuk, nepismen. Šta se čudite? To je moralo da se završi zlo i naopako.

– Tako je! – prihvati debeli sveštenik. – Dozovite se pameti, grešnici, dok vam je još vreme, jer su se gnev bogova i osveta nadvili nad vama! Setite se proročanstva Itlininog, proročkih reči o božjoj kazni koja će stići zločinom uprljano pleme! Setite se: „Nastupiće vreme Prezira, drvo će bezlisno ostati, izdanak promrznuti, plod istruleti, zrno užegnuti, a rečnu dolinu će, umesto vode, led pokriti. Doći će Bela studen, a za njom Bela svetlost, i svet će skončati u mećavi.“ Tako je govorila proročica Itlina! A pre nego što se to desi, videćemo znake, i na to će se kupe gneva izliti, jer setite se, Nilfgard je božja kazna! To je bič kojim Besmrtni šibaju vas, grešnike, da biste...

– Jezik za zube, bogougodniče! – dreknu Šeldon Skags, topoćući svojim čizmetinama. – Muka mi je od tog sujeverja i izmišljotina! Idete mi na nerve!

– Pazi šta govoriš, Šeldone! – uz osmeh ga prekide visoki vilenjak. – Ne sprdaj se s tuđom religijom. To nije ni lepo, ni uljudno, ni... bezopasno.

– Ni sa čim se ja ne sprdam – usprotivi se patuljak. – Ne dovodim u sumnju postojanje božanstava, ali me razjaruje kad ih neko upliće u ovozemaljske stvari i zamazuje mi oči proročanstvima nekakve ludače vilenjakinje. Nilfgardijci oruđe bogova? Koješta! Setite se,

ljudi, minulih vremena; vremena Dezmonda, Radovida i Sambuka, vremena Abrada Starog Hrasta! Ne pamтите ih jer živite kratko kao vodeni cvetovi, ali ja se sećam i podsetiću vas kako je bilo ovde, u ovim krajevima, pošto ste se vi sa svojih brodova iskricali na obalu ušća reke Jaruge i deltu reke Pontar. Od četiri broda koja su se iskricala nastala su tri kraljevstva, a kasnije su jači proždirali slabije i tako su rasli, jačali svoju vlast. Osvajali su druge, pokoravali ih i kraljevstva su se širila, postajala sve veća i snažnija. A sada to isto radi Nilfgard, jer je to jaka i jedinstvena, disciplinovana i solidarna zemlja. I ako se i vi tako ne ujedinite, Nilfgard će vas progutati, kao štuka karaša, kao što reče ovaj mudri druid!

– Samo nek probaju! – isprsi svoje lavovima ukrašene grudi Donimir iz Troje i tresnu mačem u koricama. – Dobro smo ih isprašili kod Sodena, i opet ćemo!

– Vrlo ste samouvereni – zareža Šeldon Skags. – Vi ste, gos'n viteže, očito zaboravili da je Nilfgard, pre nego što je došlo do drugog megdana kod Sodena, pregazio vaše zemlje kao gvozdeni valjak, da je leševima takvih delija kao vi zasuo polja od Marnadala sve do Prekorečja. I da Nilfgardijce nisu zaustavile takve razmetljive junačine, već ujedinjene snage Temerije, Redanje, Edirna i Kedvena. Sloga i jedinstvo – eto šta ih je zaustavilo!

– I ne samo to – zvonko, ali vrlo hladno na to će Ratklif. – Ne samo to, gospodine Skagse.

Patuljak se glasno nakašlja, ušmkrnu, začagrlja čizmetinama, te se blago nagnu prema čarobnjaku.

– Niko ne poriče doprinos vaše sabraće – reče. – Proklet bio onaj ko ne priznaje junaštvo čarobnjaka sa Sodenskog brda, jer su se junački držali, za zajednički cilj krv su prolili, i te kako su se toržestveno⁸ nosili. Neven ih u svojoj baladi nije zaboravio, a nećemo ih ni mi zaboraviti. Imajte ipak u vidu da su ti čarobnjaci koji su solidarno i

8 Uzvišeno, pobednički. (Prim. prev.)

jedinstveno na brdu stajali prihvatili vođstvo Vilgeforca iz Rogevena, kao što smo i mi, ratnici Četiri kraljevstva, prihvatili zapovedništvo Vizimira od Redanje. Šteta što su ta ujedinjenost i sloga trajale samo tokom rata, jer sada, kada je mir, evo opet smo podeljeni. Vizimir i Foltest jedan drugog hvataju za gušu zbog carine i zakona o zaustavljanju robe, Demavend iz Edirna gloži se s Henseltom oko granica na severu, dok Ligi iz Hengforsa i dinastiji Tisenida iz Kovira puca prsluk za to. A danas je i među čarobnjacima, kako čujem, uzaludno tražiti negdanju složnost. Niste solidarni, disciplinovani, jedinstveni. A Nilfgard sve to jeste!

– Nilfgardom vlada car Emhir var Emreis, tiranin koji poslušnost iskamčuje šibom, omčom i sekirom! – zagrme komes Vilibert. – Šta nam to predlažete, gos'n patuljak? S čim da se solidarišemo? Sa sličnom tiranijom? A koji bi to kralj i koje kraljevstvo, prema vašem mišljenju, trebalo da podredi sebi ostale? U čijim biste rukama želeli da vidite žezlo i bič?

– Šta se to mene tiče – sleže ramenima Skags. – To su vaše stvari, ljudi. Koga god za kralja izabrali, to svakako neće biti jedan patuljak.

– Niti vilenjak, pa ni poluvilenjak – dodade visoki predstavnik Drevnog naroda, i dalje grleći graciju s tokom na glavi. – Čak i fratljvilenjake vi držite za manje vredne.

– To vas, dakle, žulja – zasmija se Vilibert. – Duvate u isti rog s Nilfgardom, pošto su i Nilfgardu puna usta jednakosti, obećanja povratka starim režimima, čim nas pokori i s ovih prostora zbriše. To je jedinstvo, to je jednakost o kojoj maštate, o kojoj pričate i trubite! Nilfgard vam za to zlatom plaća! I nije čudo što se tako volite, vilenjački je to soj, ti Nilfgardijci.

– Koješta! – hladno odvrati vilenjak. – Pričate gluposti, gos'n viteže. Očito ste okoreli rasista. Nilfgardijci su ljudi jednako kao i vi.

– To je ovejana laž! To su potomci Crnih Seidha, svako to zna! Njihovim venama teče vilenjačka krv! Krv vilenjaka!

– A šta vašim venama teče? – podrugljivo se osmehnu vilenjak.
– Naša i vaša krv već je generacijama, stolećima izmešana, izvanredno nam to polazi za rukom, ne znam da li na sreću ili na nesreću. Pre manje od četvrt veka počeli ste da osuđujete mešane brakove, bezuspešno, uostalom. Pokažite mi sada čoveka koji u sebi nema bar trunku Seidhe Ichaer, krvi Drevnog naroda.

Vilibert vidno pocrvene. Zarumenela se i Vera Levenhaupt. Čarobnjak Ratklif je pognuo glavu i nakašljao se. Zanimljivo je da je porumenela i prelepa vila s hermelinskom tokom na glavi.

– Svi smo deca Majke Zemlje – glas sedokosog druida pronese se kroz tišinu. – Svi smo deca Majke Prirode. I mada svoju majku ne poštujemo, mada joj često brige i bol zadajemo i srce joj lomimo, ona sve nas voli. Setimo se toga, okupljeni ovde, u ovom Sedištu prijateljstva. I ne prepirimo se oko toga ko je od nas bio prvi, jer prvo su talasi izbacili Žir, a iz Žira je isključio Veliki Bleoberis, najstariji hrast. Kad stojimo pod njegovom krošnjom, nad drevnim njegovim korenjem, ne zaboravimo sopstvene, bratske korene, zemlju iz koje to korenje izrasta. Setimo se reči pesnika Nevena...

– Tako je! – povika Vera Levenhaupt. – A gde je on?

– Zbrisao je – zaključio Šeldon Skags, gledajući u prazno mesto pod hrastom. – Uzeo pare i odmaglio bez pozdrava. Vilenjačka posla!

– Manir patuljaka! – vrištao je gvožđar.

– Tipično za ljude – ispravi ga visoki vilenjak, a gracija s tokicom na glavi spusti glavu na njegovo rame.

•

– Hej, sviraču – reče Mama Lantijeri nakon što je bez kucanja ušla u sobu i zapahnula je mirisom zumbula, znoja, piva i dimljene šunke. – Imaš posetioca. Uđite, ugledni gospodine.

Neven popravi frizuru i uspravi se u ogromnoj fotelji ukrašenoj duborezom. Dve devojke koje su mu sedele u krilu hitro đipiše, pokrivajući svoje čari i navlačeći razdrljene košulje. Sramežljive

kurve – zgodan naslov za baladu, pomisli pesnik. Ustade, zakopča pojas i obuče gunj, gledajući plemića koji je stajao na pragu.

– Vi stvarno umete svuda da me pronađete – reče – mada retko odaberete zgodan trenutak za to. Sreća vaša što se još nisam odlučio između ove dve lepoticice. A tvoj cenovnik, Lantijeri, ne dopušta mi da ih obe priuštım.

Mama Lantijeri se blago osmehnu i pljesnu rukama. Obe devojke – pegava beloputa ostrvljanka i jedna crnokosa poluvila – brzo napustiše sobu. Muškarac koji je stajao na vratima skide ogrtač i predade ga Mami, zajedno s malom ali krcatom vrećicom novca.

– Oprostite, maestro – reče, prilazeći stolu i raskomoćujući se. – Znam da nije pravo vreme da vas ometam, ali tako naglo ste iščezli s hrastovog saborišta. Nisam uspeo da vas stignem na drumu, kao što sam mislio, niti sam vam odmah mogao uhvatiti traga u gradu. Verujte mi, neću vas dugo zadržati.

– Uvek ista priča i uvek puka lagarija – prekide ga bard. – Ostavi nas nasamo, Lantijeri, i gledaj da nas ne ometaju. Recite, gospodine.

Muškarac ga ispitivački pogleda. Oči su mu bile tamne, vlažne, gotovo suzne, nos šiljat, a usne odbojne, tanke.

– Odmah ću preći na stvar – izjavi, sačekavši da Mama zatvori vrata za sobom. – Zanimaju me vaše balade, maestro. Tačnije, zanimaju me ličnosti o kojima pevate. Zanima me pravi život junaka vaše balade. Ako se ne varam, prekrasna dela koja sam pod hrastom čuo inspirisana su istinitim sudbinama stvarnih ličnosti. Mislim na malu Cirilu iz Cintre. Unuku kraljice Kalante.

Pogledavši u plafon, Neven lupnu prstima po stolu.

– Milostivi gospodine – odvrati suvo. – Čudne stvari vas zanimaju. O čudnim stvarima se raspitujete. Čudna pitanja postavljate. Nešto mi govori da niste onaj za kojeg sam vas držao.

– A za koga ste me držali, ako smem da znam?

– Nisam siguran da smete. To zavisi od toga da li ćete mi sada preneti pozdrave naših zajedničkih prijatelja. Trebalo je da odmah to učinite, ali ste nekako zaboravili.

– Uopšte nisam zaboravio – muškarac se maši za unutrašnji džep mrkorideg kaftana od kadife i izvuče drugu vrećicu, nešto veću od one koju je predao svodnici, ali jednako punu i zvonku u dodiru sa stonom pločom. – Nevene, mi prosto nemamo zajedničke prijatelje. Može li ova vrećica da ublaži taj nedostatak?

– Šta ste to naumili da kupite za ovaj mršuljavi ćemer? – napući usne trubadur. – Ceo lupanar⁹ Mame Lantijeri i okolno zemljište?

– Recimo da mi je želja da podržim umetnost. I umetnika. Da bih mogao s umetnikom da porazgovaram o njegovom delu.

– A vi ste toliki ljubitelj umetnosti, dragi moj, da tutkate pare umetniku i pre nego što ste se predstavili? Toliko vas je pritislala nužda da razgovarate o umetnosti da ste zaboravili na elementarna načela učtivosti?

– Na početku našeg razgovora – neznanac jedva приметно žmirnu – nisam приметio da vam smeta to što se ne poznajemo.

– Zato sada počinje da mi smeta.

– Ne stidim se svog imena – reče muškarac s blagim osmehom na tankim usnama. – Ime mi je Rjens. Ne poznajete me, maestro Nevene, što nije čudno. Suviše ste poznati i slavni da biste znali za sve svoje obožavaoce. A svakom poštovaocu vašeg talenta čini se kao da vas poznaje, da je izvesna prisnost na mestu. To u potpunosti važi i za mene. Jasno mi je da je takav pristup pogrešan, ljubazno molim da mi oprostite.

– Ljubazno vam opraštam.

– U tom slučaju mogu da računam na to da ćete blagoizvoleti da mi odgovorite na neka pitanja?

⁹ Javna kuća (arh.). (Prim. prev.)

– Ne! Ne možete – prekide ga pesnik uzoholivši se. – A sada vi meni ljubazno oprostite, ali ja nerado diskutujem o tematici svojih dela, o inspiraciji i ličnostima, kako fiktivnim, tako i onim drugim. To delu oduzima poetičnost i trivijalizuje ga.

– Odista?

– Van svake sumnje. Gledajte, ako bih po otpevanoj baladi o veseloj mlinarki otkrio da je to, u stvari, Zvirka, žena mlinara Čikova, i ako bih to upotpunio podatkom da Zvirku čovek može svakog četvrtka da povali jer mlinar tada odlazi na vašar, to više ne bi bila poezija. To bi onda bilo podvođenje, ili bar zlonamerna kleveta.

– Shvatam, shvatam – brzo će Rjens. – S druge strane, ne bih rekao da je to dobar primer. Jer mene ne zanimaju ničiji gresi ni sagrašenja. Nikoga nećete oklevetati ako mi odgovorite na pitanja. Treba mi samo jedan podatak: šta se zapravo desilo sa Cirilom, princezom Cintre? Mnogi tvrde da je poginula za vreme osvajanja grada, očevici naime postoje. Iz vaše balade, međutim, proističe da je dete preživelo. Zaista me zanima da li je tu na delu vaša mašta, ili je to zbilja. Istina ili neistina?

– Izuzetno mi je drago što vas to toliko zanima – široko se osmehnu Neven. – Smejaćete se, gospodine, kako god da vam je ime, ali upravo sam to imao na umu kada sam dotičnu baladu komponovao. Želeo sam da potaknem svoje slušaoce i da razbudim njihovu znatiželju.

– Istina ili neistina? – hladno ponovi Rjens.

– Kad bih vam to otkrio, moje delo ne bi imalo efekta. Zbogom ostaj, prijatelju. Iskristio si vreme koje sam mogao da ti posvetim. Napolju me čekaju dve moje inspiracije, ne znam koju da odaberem.

Rjens je dugo ćutao. Nije odavao nameru da krene. Gledao je u pesnika svojim vlažnim, neprijateljskim očima, a pesnik je osećao sve veću nelagodnost. Odozdo, iz zajedničke prostorije bordela dopirala je vesela gungula koju bi povremeno prekinulo vriskavo

žensko kikotanje. Neven okrenu glavu kao da demonstrira prezrivu nadmoć, a zapravo je odmeravao razdaljinu koja ga deli od ugla sobe i od goblena koji predstavlja nimfu što poliva svoje grudi vodom iz bokala.

– Nevene – konačno progovori Rjens, zavlčeći ruku u džep svog tamnog kaftana. – Lepo te molim da mi odgovoriš. Moram da znam odgovor. To mi je neprocenjivo važno. A veruj mi, važno je i tebi, jer ako dobrovoljno odgovoriš, onda...

– Šta onda?

Na tanke Rjensove usne izmile gnusna grimasa. – Onda neću morati da te prisiljavam da govoriš.

– Slušaj, bitango – Neven ustade i napravi preteći izraz lica. – Gnušam se nasilja i odmah ću da pozovem Mamu Lantijeri, a ona će da pozove izvesnog Gruzilu, časnog i odgovornog izbacivača u ovom hramu. Pravog majstora svog zanata. Kad te taj zvekne nogom po turu, vinućeš se preko gradskih krovova tako elegantno da će u ovo doba malobrojni prolaznici na ulicama pomisliti da Pegaz preleće.

Rjens učini jedan nagli pokret i nešto mu zablista u ruci.

– Siguran si – upita – da ćeš stići da je pozoveš?

Neven nije ni nameravao da to proverava. Niti je nameravao da čeka. Pre nego što se rasklopni bodež u Rjensovoj ruci čujno otvorio i u vazduhu zakovitlao, Neven se u dugačkom skoku dokopa ugla sobe, zaroni pod zidni ćilim s nimfom, nogom otvori tajna vrata i bezglavo se sjuri niz spiralne stepenice, vešto krmaneći po klizavom gelenderu. Rjens se dade u poteru za njim, ali je pesnik bio na svome – tajni prolaz poznaje kao svoj džep, često ga je koristio bežeći ispred poverilaca, ljubomornih muževa i za makljanje ornih konkurenata od kojih je, s vremena na vreme, mažnjavao stihove i akorde. Znao je da će na trećoj okuci napipati pokretna vrata, iza kojih će biti merdevine što vode u podrum. Bio je siguran da njegov gonič, kao i mnogi drugi pre njega, neće stići da se zaustavi, da će nastaviti da

jurca i da će nagaziti na spusnicu kroz koju će upasti u obor. I bio je siguran da će izubijani i ugovnani progonitelj, opkoljen svinjama, odustati od potere.

Kao i svaki put kad je u nešto bio siguran, Neven je omanuo. Iza njegovih leđa odjednom zasja nešto plavičasto i pesnik oseti kako mu udovi trnu, umrtvljuju se i kočē. Nije uspeo da uspori kod pokretnih vrata, noge su mu otkazale poslušnost. Jauknuo je i skotrljao se niz stepenice, udarivši o zidove prolaza. Spusnica se otvori pod njim uz mukli tresak i trubadur se stropošta u mrak i smrad. Pre nego što je glavom tresnuo o tvrdi zemljani pod i izgubio svest, setio se da je Mama Lantijeri pominjala nekakvo renoviranje obora.

•

Osvestio ga je bol u sapetim zglobovima i ramenima, svirepo iščašenim. Htede da vrisne, ali nije bio u stanju; imao je utisak da mu je usna duplja napunjena glinom. Klečao je na zemljanom podu, a konopac oko zglobova uz škripu mu je uvis podizao vezane ruke. Želeći da ublaži bol u rukama, pokuša da ustane, ali su mu i noge bile vezane. Gušeći se i daveći, uspe ipak nekako da stane na noge, u čemu mu je mnogo pomogao konopac koji ga je nemilosrdno vukao.

Rjens je stajao pred njim, a njegove zlokobne vlažne oči svetlucale su pod svetlošću fenjera koji je držao neobrijani dripac visok skoro dva metra. Drugi dripac, nimalo niži, stajao je iza njega. Neven je čuo njegov dah i osećao smrad ustajalog znoja. Upravo je taj drugi, smrdljivi, vukao konopac koji je bio pričvršćen pesniku za zglobove i prebačen preko krovne grede.

Nevenove noge odignuše se od poda. Pesnik je pištao kroz nos, onespособljen za bilo šta drugo.

– Dosta – najzad gotovo momentalno reče Rjens, iako se Nevenu činilo da je prošla čitava večnost. Dotakao je zemlju, ali i pored najiskrenije želje da klekne, nije mogao – zategnuti konopac još ga je držao napetog kao strunu.